

Arkivsaknr   21/04181-1
Saksbehandler   Vibeke Sivertsen

Saksgang
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
06.04.2021
28.04.2021

Privat forslag - Tiltak mot hat og trusler rettet mot folkevalgte

Kommunedirektørens innstilling til vedtak:

1. Forslaget fyller vilkårene for behandling.
- 2.

Stig Tore Johnsen
Kommunedirektør

Mari E. Hult
Stabssjef for politisk og adm. ledelse

Hva saken gjelder

Behandling av privat forslag fra kommunestyrerepresentant Jarle Heitmann (Ap) om tiltak mot hat og trusler rettet mot folkevalgte.

Saksutredning

Privat forslag fra Jarle Heitmann (Ap):

Tiltak mot hat og trusler rettet mot folkevalgte

Over 4 av 10 lokalpolitikere har blitt utsatt for hatefulle ytringer eller konkrete trusler. Det viser en rapport og undersøkelse hvor Ipsos på oppdrag fra KS, har kartlagt omfanget av hatefulle ytringer og trusler mot folkevalgte politikere i Norge. Det er et meget høyt tall.

Rapporten «Hat og trusler mot folkevalgte» fra mars 2019 viser også en rekke alvorlige konsekvenser, gjennom at det påvirker lokale politikere både psykisk og sosialt på den ene siden og i tillegg får konsekvenser for den politiske deltakelsen. Over halvparten av de som har vært utsatt for dette, sier de har blitt sint, lei seg eller føler avmakt. 18% sier de i meget eller ganske stor grad har være redde. Hele 37% forteller at dette har ført til endret adferd eller gjennomføring av tiltak. Hele 58% sier at det har begrenset deres talefrihet rundt politiske temaer og 57% sier de har unnlatt å engasjere seg eller uttale seg i en spesifikk sak eller saksfelt.

Dette får direkte betydning for rekrutteringen til politikken. Over halvparten (52%) sier nemlig at de vurderer å slutte som politiker på grunn av hets og trusler, mens 15% har bestemt seg for å slutte. Det er ikke tvil om at dette er et stort demokratisk problem, også for vårt lokaldemokrati i Tromsø. Blant kommunestyrets både tidligere og nåværende medlemmer, hører vi om historier om økende hets på nett og representanter som kvier seg for å gå på talerstolen eller uttale seg om spesielle saker. Slik kan vi ikke ha det!

Et hovedproblem er at lokalpolitikere ikke har noe videre rettsvern enn det vanlige innbyggere har i dag mot slike ytringer. Der Stortingspolitikere blir omfattet av straffelovens §115, som gir inntil 10 års fengselsstraff for de som ved makt, trusler eller på annen måte volder fare for representantene eller hindrer dem i å utføre sitt verv, så er det altså ingen slik unik lovparagraf mot dem som hetser og truer lokalpolitikere. En eventuell anmeldelse blir det opptil lokalt politi å håndtere og de aller fleste sakene blir henlagt. Å innlemme lokalpolitikere i straffelovens §115, kan være det viktigste grepet for å motarbeide slik hets. Dessverre har sentrale politikere vært tilbakeholdne, selv om KS krever dette.

I påvente av en slik lovendring, kan likevel Tromsø kommune vedta egne tiltak for å sikre at vårt lokaldemokrati ivaretas og at vi skaper mest mulige trygge rammer for å ivareta lokalpolitiske verv. Derfor foreslås det at kommunestyret gjør følgende vedtak på tiltak, som også bygger på anbefalinger som KS har gjort i sin rapport.

Forslag til vedtak:

1. Kommunedirektøren bes utarbeide en sak for kommunestyret, som foreslår faste prosedyrer for hvordan hets, sjikanering, hatefulle ytringer og trusler mot politikere skal håndteres.
2. Disse faste prosedyrene skal også legges inn som en del av beredskapsplanen for kommunen.

3. Kommunedirektøren skal utpeke en fast kontakt i kommunen som håndterer trusler og hets mot politikere, og som er bindeledd / kontaktperson mot politiet.
4. Alle folkevalgte skal minst en gang i perioden, få tilbud om opplæring i bruk av sosiale medier - og hvor grensene går for ytringer og ytringsfrihet.
5. Det skal innarbeides i prosedyrene, at i alvorlige hat- og trusselsaker, skal folkevalgte kunne få adgang til bedriftshelsetjeneste, kriseteam og psykososial bistand.
6. Gruppelederutvalget skal regelmessig drøfte tverrpolitiske tiltak, som gjør at vi i fellesskap kan ta avstand fra netthets og trusler.

Om private forslag

I henhold til reglement for saksbehandling i folkevalgte organer for Tromsø kommune pkt. 4.7 kan medlem av kommunestyret fremsette privat forslag til vedtak. Private forslag kan bare omhandle én sak, og saken må høre inn under kommunens ansvarsområde.

Private forslag kan ikke ha samme innhold som konkrete saker som ligger til behandling i et av kommunestyrets organer. Representantene kan heller ikke fremme forslag med samme innhold som konkrete saker som har vært ferdigbehandlet i kommunestyrets organer i samme valgperiode, uten å ha fått nødvendig tilslutning.

Kommunedirektøren har etter kommuneloven § 13-1 en utredningsforpliktelse og skal se til at de saker som legges frem for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. I henhold til ovennevnte reglement pkt. 3 gjelder utredningsplikten ikke saker som fremmes direkte gjennom private forslag. Reglementet kan imidlertid ikke forstås slik at kommunedirektørens utredningsplikt faller bort med hensyn til å vurdere hvorvidt vilkårene er oppfylt for å fremme forslaget til behandling.

Formannskapet avgjør om private forslag fyller vilkårene for behandling. Formannskapet fremmer innstilling i saken og sender deretter saken til kommunestyret. I innstillingen skal det fremgå hvorvidt vilkårene for behandling er oppfylt. Formannskapet skal i tillegg komme med forslag til den videre behandlingen.

Konklusjon

Forslaget hører inn under kommunens ansvarsområde og har ikke samme innhold som konkret sak som ligger til behandling i kommunestyrets organer. Sak med samme innhold har heller ikke vært behandlet i kommunestyret inneværende periode, uten å ha fått nødvendig tilslutning.

I henhold til reglementet overlates det til formannskapet å fremme innstilling i saken til kommunestyret og komme med forslag til videre behandling.

Vedtakskompetanse

Kommunestyret

Vedlegg